

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi verontilityslain
ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti sekä verontilityslakia että tuloverolakia. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin 10 prosenttiyksiköllä 22,03 prosentista 32,03 prosenttiin, seurakuntien jako-osuutta korotettaisiin 0,8 prosenttiyksiköllä 1,75 prosentista 2,55 prosenttiin ja val-

tion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti 76,22 prosentista 65,42 prosenttiin verovuosilta 2009—2011 tehtävissä yhteisöveron tilityksissä.

Lait on tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja ne olisivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2011.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Nykytila

Yhteisöverosta kertyvät tulot jaetaan veronsaajien kesken verontilityslaisissa (532/1998) säädettyjen jako-osuuksien mukaisesti. Lain 12 §:n 1 momentin mukaan valtion jako-osuus on 76,22 prosenttia, kun-

tien jako-osuus on 22,03 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 1,75 prosenttia yhteisöverosta.

Kuntien jako-osuus on pysynyt samana vuodesta 2005 lähtien ja seurakuntien vuodesta 2007 lähtien. Yhteisöveron tuotto sekä kuntien ja seurakuntien osuus yhteisöveron tuotosta ovat viime vuosina olleet seuraavat:

Yhteisöveron tuotto, milj. euroina

Vuosi	Maksuunpantu vero	Muutos-% edellisestä vuodesta	Kuntien osuus maksuunpanosta	Yhteisöveron osuus kuntien verotuloista, %	Seurakuntien osuus maksuunpanosta
2005	5 251	0,83	1 157	8,15	102
2006	5 965	13,60	1 314	8,23	116
2007	7 164	20,10	1 578	9,05	125
2008*	5 650	-21,13	1 245	8,75	99
2009*	3 775	-33,19	832	4,68	66
2010*	3 800	0,66	837	4,74	67
2011*	4 200	10,53	925	5,15	74

Vuosien 2008—2011 tuottoarviot perustuvat tämän esityksen antamisajankohdan mukaiseen arvioon yleisestä ja yritysten talouskehityksestä, ja ne muuttuvat myöhempien ennusteiden muutosten mukaisesti.

Yksittäisen kunnan ja seurakunnan yhteisöverosuus määräytyy verontilityslain 13 §:n mukaan. Kunnan jako-osuus on kah-

den viimeksi valmistuneen verotuksen tietojen perusteella laskettujen jako-osuuksien keskiarvo. Kunnan jako-osuus on yritystoimintaerän ja metsäerän summan suhteellinen osuus kaikkien kuntien vastaavin lukujen summasta. Evankelis-luterilaisen seurakunnan jako-osuudesta puolet määräytyy kuten

kunnan jako-osuus ja puolet seurakuntaa vastaavan kunnan asukaslukujen suhteessa.

Maailmantalous on syvässä taantumassa. Runsaan vuoden verran jatkunut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävakaus paheni kriisiksi syksyllä 2008 ja sen vaikutukset levisivät nopeasti ympäri maailmaa. Kotimaisen kansantuotteen kasvu hidastui nopeasti vuoden 2008 loppua kohti, kun rahoituksen hinnan nousu ja asuntomarkkinoiden kysynnän hiipuminen käänsivät rakennusmarkkinat laskuun. Negatiivista vaikutusta syvensi vientimarkkinoiden nopea ja laaja hyytyminen. Käänteinen vuoden 2008 lopulla oli jyrkkä, mikä merkitsi heikkoa lähtökohtaa alkaneelle vuodelle. Kokonaistuotannon arvioidaan supistuvan 5 prosenttia vuonna 2009, vaikka talousarvioiden elvyttävät toimenpiteet pienentävät talouden notkahdusta ja työttömyyden nousua. Vuonna 2010 kokonaistuotannon arvioidaan edelleen supistuvan, kun työttömyyden nousu heikentää kotimaista kysyntää entisestään, eikä vienninkään oleteta vielä kääntyvän kasvuun. Kansainvälisestä talouskehityksestä riippuvana maana Suomen talouden toipuminen kytkeytyy vientikysynnän palautumiseen, jonka arvioidaan toipuvan melko hitaasti.

Julkisen talouden rahoitusasema oli vielä vahva osan vuotta 2008. Jyrkkä suhdannekäänteinen sekä valtion voimakkaat elvytystoimet pienentävät kuitenkin ylijäämiä nopeasti. Valtion rahoitusasema kääntyy tänä vuonna alijäämäiseksi ensimmäisen kerran tällä vuosikymmenellä. Kun samalla kuntasektorin alijäämä syvenee ja sosiaaliturvarahastojen ylijäämä pienenee, julkisyhteisöjen rahoitusasema kääntyy jo vuonna 2009 alijäämäiseksi. Vuonna 2010 kokonaistuotannon supistumisen jatkuessa alijäämän arvioidaan syvenevän edelleen vuonna 2010.

Vuonna 2009 kuntien verotulojen arvioidaan supistuvan noin 5 prosenttia vuoden 2008 tasoon verrattuna. Myös seurakuntien verotulojen arvioidaan alenevan. Verotulojen jyrkkä aleneminen johtuu pääosin suhdanneherkän yhteisöveron tuoton romahtamisesta. Kuntatalouden arvioidaan kiristyvän vuonna 2009 merkittävästi ja kuntatalouteen syntyy syvä alijäämä, mikäli tulojen ja menojen kehitys toteutuu vuosina 2009 ja 2010 tämän hetkisen tilanteen perusteella tehdyn arvion

mukaisesti. Vuodesta 2011 verotulojen arvioidaan kääntyvän lievään nousuun.

1.2 Ehdotetut muutokset

Kuntatalouden tasapainottamiseksi ehdotetaan kuntien jako-osuutta yhteisöverosta korotettavaksi väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä 22,03 prosentista 32,03 prosenttiin verovuosille 2009—2011. Seurakuntien talouden tasapainottamiseksi ehdotetaan seurakuntien osuutta yhteisöverosta korotettavaksi väliaikaisesti 0,8 prosenttiyksiköllä 1,75 prosentista 2,55 prosenttiin verovuosille 2009—2011. Valtion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti 76,22 prosentista 65,42 prosenttiin.

Verontilityslain 12 §:n 2 momentissa säädetään kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisättävistä tuloverolain (1535/1992) 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuista veroista. Osuuksiin ehdotetaan tehtäväksi jako-osuusmuutoksia vastaavat muutokset. Tällöin ainoastaan kunnille ja seurakunnille verovelvollisten yhteisöjen verot jaetaan siten, että kuntien osuus on 92,6258 prosenttia ja seurakuntien osuus 7,3742 prosenttia.

Tuloverolain 124 §:n 3 momentissa säädetään osittain verovapaan yhteisön, tiekunnan ja yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentista sekä yhteisön ja yhteisetuuden tuloveroprosentista. Ehdotettujen jako-osuusmuutoksien vuoksi momentissa säädettyjä tuloveroprosentteja ehdotetaan vastaavasti muutettavaksi väliaikaisesti siten, että kunnille ja seurakunnille verovelvollisten yhteisöjen tuloveroprosenttia korotettaisiin 6,1828 prosentista 8,9908 prosenttiin ja ainoastaan kunnille verovelvollisten yhteisöjen tuloveroprosenttia korotettaisiin 5,7278 prosentista 8,3278 prosenttiin.

Jako-osuuksien väliaikaisista muutoksista säädettäisiin verontilityslakiin lisättävässä 12 a §:ssä ja tuloveroprosenttien muutoksista tuloverolakiin lisättävässä 124 a §:ssä.

2 Esityksen vaikutukset

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen 10 prosenttiyksiköllä lisää kuntien yhteisöverotuottoja verovuosina 2009 ja 2010 kumpanakin noin 380 miljoonaa euroa ja verovuonna 2011 noin 420 miljoonaa eu-

roa. Seurakuntien jako-osuuden korottaminen lisää seurakuntien yhteisöverotuottoja verovuosina 2009 ja 2010 kumpanakin noin 30 miljoonaa euroa ja verovuonna 2011 noin 34 miljoonaa euroa. Valtion verotuotot pienenevät vastaavasti. Arvio on laskettu hallituksen esityksen antamisajankohdan mukaisen yhteisöveron maksuunpanoarvion mukaisena. Toteutunut vaikutus ilmenee lopullisen yhteisöveron maksuunpanon perusteella verovuoden verotuksen valmistuttua verovuotta seuraavan vuoden lokakuun lopussa.

Ehdotetun muutoksen vaikutukset yksittäisten kuntien ja seurakuntien tuloihin vaihtelevat sen mukaan, miten suuri osuus kunnan verotuloista muodostuu yhteisöverosta. Ne kunnat ja seurakunnat, joissa yhteisöveron merkitys on suuri, hyötyvät eniten jako-osuuden korotuksesta. Toisaalta näiden kuntien verotuottomenetykset ovat suurimmat yhteisöveron tuoton alentuessa. Vuoden 2009 yksittäisten kuntien jako-osuuksilla ja yhteisöveron 3 800 miljoonan euron tuottoarvion mukaan 22,03 prosentin mukaisella kuntien ryhmäosuudella laskettuna kuntien keskimääräinen yhteisöverotuotto olisi 159 euroa/asukas. Osuuden korottaminen 10 prosenttiyksiköllä lisäisi veron tuottoa keski-

määrin 72 euroa/asukas. Seurakuntien keskimääräinen yhteisöverotuotto olisi 13 euroa/asukas. Osuuden korottaminen 0,8 prosenttiyksiköllä lisäisi veron tuottoa keskimäärin 6 euroa/asukas.

3 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Asiaa on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

4 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian, ja ne olisivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2011. Lainmuutoksia sovellettaisiin verovuosien 2009—2011 yhteisöveron tilityksiin ja näiltä vuosilta tehtäviin tilityksien oikaisuihin. Ensimmäisessä lain voimaantulon jälkeen tehtävässä tilityksessä oikaistaisiin ne tilityserot, jotka johtuvat ennen lain voimaantuloa voimassa olleen lain mukaisten jako-osuuksien soveltamisesta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

1.

Laki**verontilityslain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti 10 päivänä heinäkuuta 1998 annettuun verontilityslakiin (532/1998) uusi 12 a § seuraavasti:

12 a §

*Veronsaajaryhmien jako-osuudet verovuosi-
na 2009—2011*

Poiketen siitä, mitä verontilityslain 12 §:ssä säädetään, valtion jako-osuus on 65,42 prosenttia, kuntien jako-osuus on 32,03 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 2,55 prosenttia yhteisöverosta. Evankelisluterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä

tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 92,6258 prosenttia ja seurakuntien osuus 7,3742 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 , ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2011.

Lakia sovelletaan verovuosien 2009—2011 yhteisöveron tilityksiin ja mainituilta vuosilta tehtäviin tilityksien oikaisuihin. Lain voimaantulon jälkeen tehtävässä ensimmäisessä tilityksessä verovuotta 2009 koskevat tilitykset oikaistaan tässä laissa säädettyjen jako-osuuksien mukaisiksi.

2.

Laki**tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään väliaikaisesti 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun tuloverolakiin (1535/1992) uusi 124 a § seuraavasti:

124 a §

*Veron määräytyminen verovuosina 2009—
2011*

Poiketen siitä, mitä tuloverolain 124 §:n 3 momentissa säädetään 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun osittain verovapaan yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentti on 8,9908. Näiden yhteisöjen veron jakautu-

misesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön tuloveroprosentti on 8,3278.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 , ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2011.

Lakia sovelletaan verovuosien 2009—2011 verotuksessa.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*